

A Debreceni Ítéltábla a dr. Lehoczky Dávid ügyvéd (FÉL CÍME) által képviselt FELPERES NEVE (FELPERES CÍME, Cg...., adószám: ...) felperesnek -, a dr. Szakál Attila ügyvéd (FÉL CÍME) által képviselt ALPERES NEVE (ALPERES CÍME, Cg...., adószám: ...) alperes ellen nemzetközi árufuvarozásból eredő követelés megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 2018. szeptember 4-én meghozott 2.G.15-18-040042/10/II. számú ítélete ellen a felperes részéről 11. sorszámon előterjesztett fellebbezés alapján indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes a - 2018. március 6-án előterjesztett kérelmére kibocsátott fizetési meghagyás ellen az alperes részéről határidőben benyújtott ellentmondás alapján perré alakult eljárásban előterjesztett - keresetében 112 479 Ft „kártalanítás (kiállási díj)” és járulékai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Előadta, hogy 2017. szeptember 14-én az alperes fuvarmegbízást adott részére két raklap árunak a VÁROS1-ből VÁROS2-ba történő fuvarozására a fuvarmegbízásban meghatározott feltételek szerint.

A felperes gépjárműve a megbízásban megjelölt helyen és időpontban megjelent, azonban az áru feladója a gépjárművet a fuvarozásra nem tartotta megfelelőnek, ezért az áru felrakását nem végezte el, így a fuvarfeladat teljesítése megghiúsult.

A felperes az általa kiállított gépjárműnek a fuvarfeladat teljesítésére való alkalmatlanságát nem ismerte el, az alperes magatartását a fuvarozási szerződéstől való elállásnak minősítette és közölte vele, hogy igényt tart a szerződésben kikötött fuvardíjra.

A fuvardíjjal egyező összegű (bruttó 137 279 Ft) „kiállási díjról” kiállított számláját azonban az alperes - felszólítás ellenére - nem egyenlítette ki, ezért fizetési meghagyás kibocsátását kérte vele szemben.

A fizetési meghagyás kibocsátását követően az alperes 24 800 Ft-ot a részére megfizetett, amelyre tekintettel a keresetében 112 479 Ft és járulékai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

A keresetet tartalmazó iratában a felperes „A polgári perrendtartásról” szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 20. §-a (3) bekezdésének a) pontjára, valamint a Magyar Szállítmányozói és Logisztikai Szolgáltatók Szövetsége által elfogadott Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek (a továbbiakban: MÁSZF) 17. §-ának (3) bekezdésére hivatkozással hatásköri és illetékességi kifogást terjesztett elő és kérte az „ügynek” a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz való áttételét.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az ellenkérelemben előadottak szerint az alperes a felperes hatásköri és illetékességi kifogását megalapozatlannak tartotta.

A fuvarozási szerződés létrejöttét nem vitatta, azonban állította, hogy a felperes által kiállított járművet a feladó jogszerűen minősítette a fuvarozásra alkalmatlannak, mivel azon az árut csak a homlokfalhoz lehetett volna rögzíteni, azonban ebben az esetben a gépjármű első tengelyének terhelése meghaladta volna a megengedett mértéket.

Álláspontja szerint mivel a felperes a fuvarfeladatot nem teljesítette, fuvardíjra sem tarthat igényt, a kiállással felmerült költségét pedig a részére már megfizetett 24 800 Ft fedezi.

Az elsőfokú bíróság a felperes hatásköri és illetékességi kifogását megalapozatlannak találta, a keresetet érdemben vizsgálta és azt ugyancsak megalapozatlannak találta. A 2018. szeptember 4-én meghozott 10/II. sorszámú ítéletében a keresetet elutasította és megállapította, hogy a felek a felmerült költségeiket maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság a felek között létrejött szerződést nemzetközi közúti áru fuvarozási szerződésnek minősítette és megállapította, hogy arra nem a felperes által hivatkozott MÁSZF, hanem az 1971. évi 3. törvényerejű rendelettel kihirdetett Nemzetközi Közúti Áru fuvarozási Egyezmény (a továbbiakban: CMR Egyezmény) rendelkezéseit, valamint „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 2013. évi V. törvénynek (a továbbiakban: Ptk.) a fuvarozási szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kellett alkalmazni.

Megállapította továbbá, hogy az iratokhoz csatolt fuvarmegbízáson szerepelt, hogy a felperesnek 2 db, 100x120 cm-es raklapon elhelyezett, 210 cm magas és egyenként 516 kg súlyú árut kell fuvaroznia.

Az áru feladójának nyilatkozata szerint azonban a felperes által kiállított gépjármű alkalmatlan volt ennek az árunak a szállítására, mivel a felrakása esetén „jogszába ütköző tengely terhelés jött volna létre”.

A feladónak ezt a nyilatkozatát az elsőfokú bíróság indokoltnak és megalapozottnak fogadta el, és megállapította, hogy mivel a feladó a gépjármű alkalmatlanságával kapcsolatos álláspontját mindkét féllel közölte, a felperesnek lehetősége lett volna arra, hogy a fuvarfeladat teljesítése érdekében más járművet állítson ki, vagy „egyéb kompenzációs lehetőséget elfogadva a szerződést teljesítse”. Erre azonban nem került sor, a felperes - nem vitásan - a fuvarmegbízást nem teljesítette, amelyre tekintettel a szerződésben kikötött fuvardíjra sem tarthat igényt.

Az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy az alperes által önként megfizetett 80 euró (24 800 Ft) átalánydíj „alkalmas összeg arra, hogy a visszáru szállításának elmaradása miatt felmerülő kárai megtérüljenek a felperesnek”.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak a keresetében foglaltak szerinti megváltoztatását kérte.

Fenntartotta azt az állítását, hogy az általa kiállított gépjármű a fuvarfeladat ellátására alkalmas volt. Ezzel összefüggésben előadta, hogy a szerződéskötést megelőző egyeztetések során az alperes tudomást szerzett arról, hogy a felperes „10 palettás 3,5 ösztömegű, 1380 kg-os terhelhetőségű gépjárművel kívánja ellátni a fuvarmegbízást”, amelyből azt is tudnia kellett, hogy egy ilyen tehergépjárműre miként tehető fel a rakomány.

Utalt arra is, hogy a felrakó hely nem rendelkezett műszaki állomással, így a tengelytúlsúlyra való hivatkozás kizárólag a feladó szubjektív véleményén alapult.

Előadta továbbá, hogy a rakodás megtagadását haladéktalanul jelezte az alperesnek, akitől azonban sem utasítást, sem segítséget nem kapott az ügyben, amelynek következtében a fuvarfeladat teljesítése valóban megghiúsult, ő pedig elesett a fuvardíj összegétől.

A felperes a fellebbezésében is fenntartotta azt a jogi érvelését, amely szerint az alperes magatartása a fuvarozási szerződéstől - a fuvarozás megkezdése előtt - történt elállásnak minősült, így a felperes a Ptk. 6:271. §-a alapján alkalmazandó Ptk. 6:249. §-ának (2) bekezdése alapján köteles a részére

megtéríteni a szerződés megszüntetésével bekövetkezett kárát, amelynek összege az adott esetben a szerződésben kikötött fuvardíjjal egyezik meg.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helyes indokai alapján történő helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

A peres felek a másodfokú eljárásban tárgyalás tartását nem kérték, ezért az ítéletábra a felperes fellebbezését a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak nem lett volna hatásköre a jogvita elbírálására. A Pp. 20. §-ának (1) bekezdése ugyan úgy rendelkezik, hogy a törvényszék hatáskörébe tartoznak mindazok a perek, amelyek elbírálását törvény nem utalja a járásbíróság hatáskörébe, azonban a felhívott szakasz (3) bekezdésének a) pontja szerint a járásbíróság hatáskörébe tartoznak azok a vagyoni jogi perek, amelyek tárgyának értéke a 30 000 000 Ft-ot nem haladja meg és a kivételek között nincsen felsorolva a nemzetközi áru fuvarozási vagy szállítmányozási szerződéssel kapcsolatos per. A Pp.-nek az e szakaszhoz fűzött előterjesztői indokolása szerint az egységesség elvéből következik, hogy a nemzetközi áru fuvarozással és szállítmányozással kapcsolatos perek ne legyenek elválasztva a belfölditől és a pertárgy értékétől függően tartozzanak járásbírósi vagy törvényszéki hatáskörbe. A pertárgy értéke 30 000 000 Ft alatti, emiatt a járásbírósnak lett volna hatásköre a jogvita elbírálására.

Ugyanakkor az ítéletábra vizsgálta, hogy fennállnak-e a Pp. 240. §-ának (1) bekezdésében felsorolt, az eljárás hivatalból történő megszüntetésének (és az áttételnek) a feltételei vagy sem. A Pp. 240. §-ának (1) bekezdése e) pontjának ea) alpontja értelmében bár a per más ügyben eljáró bíróság (a járásbírósi) hatáskörébe tartozott volna, azonban a hatáskör a per tárgyának értékétől függött, és az alperes hatásköri kifogás nélkül írásbeli ellenkérelmet már előterjesztett. A pertárgy értéktől függő hatáskör esetében pedig - amely az adott esetben fennáll -, az alperes perbe bocsátkozása az áttételt kizárja, emiatt az eljárás hivatalból történő megszüntetésének esete sem állt fenn.

A Pp. 24. §-a (1) bekezdésének második mondata is kimondja, hogy ha a hatáskör a per tárgyának az értékétől függ, az írásbeli ellenkérelem előterjesztését követően a hatáskör hiánya figyelembe nem vehető.

Az ítéletábra előtt ismert a Szegedi Ítéletábra Polgári Kollégiumának 2/2003. (XI.6.) kollégiumi ajánlása, amely „A polgári perrendtartásról” szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) hatálya alatt mondta ki, hogy ha a helyi bíróság hatáskörébe tartozó ügyben a megyei bíróság jár el elsőfokú bírósággént, a fellebbezés elbírálása során - a (1952. évi) Pp. 28. §-ában szabályozott kivételtől eltekintve - azt kell megállapítani, hogy a megyei bíróság lényeges eljárási szabálysértést követett el és az elsőfokon hozott határozatát hatályon kívül kell helyezni és elrendelni a keresetlevél (az ügy) áttételét a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező elsőfokú bírósághoz, és ezt az elsőfokú bíróságot kell utasítani az eljárás lefolytatására.

Az tény a Pp. hatálya alá tartozó ügyekben is, hogy a törvényszék a járásbírósi hatáskörébe tartozó ügyeket nem vonhatja el, nem tárgyalhatja saját hatáskörében, mivel ez részéről az elsőfokú eljárás szabályai megsértésének minősül.

A Pp. 381. §-a szerint azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét csak akkor helyezheti végzéssel hatályon kívül és utasíthatja az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozathozatalára, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű. Ekörben irányadó a Kúria 1/2014. (VI.30.) PK véleményében rögzített szempontok értékelése, amely szerint az adott eljárási

szabálysértésnek a per érdemi eldöntésére - közvetlenül és kimutathatóan - kell kihatnia, továbbá orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy a célszerűség, a gazdaságosság és az időszerűség követelményeire figyelemmel az nem észszerű és az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen.

Mindezek tehát azt jelentik, hogy mivel specialitást a Pp. nem tartalmaz a nemzetközi árufuvarozási, illetve szállítmányozási pereknél, azaz nem kivételek az alól a szabály alól, hogy vagyoni jogi perben a bíróság jár el, ha a per tárgyának értéke a 30 000 000 Ft-ot nem haladja meg, ezért a hatáskör a per tárgyának értékétől függ. Így mivel az alperes az írásbeli ellenkérelmét előterjesztette, hatásköri kifogás nélkül, ezért nincsen helye az ügy áttételének, illetve az eljárás hivatalból megszüntetésének.

Az ítélet tábla megállapítása szerint az adott ügyben tehát nem alkalmazható a Szegedi Ítélet tábla ajánlása, az olyan esetben lenne alkalmazható, hogy ha végrehajtási perben vagy házassági perben járt volna el a bíróság, ugyanis azokban az esetekben nem a per tárgyának értékétől függ a bíróság hatásköre.

Az ítélet tábla észlelte azt is, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az eljárás szabályait abban a tekintetben is, hogy bár a Pp. 187. §-ának c) pontja alapján a perfelvétel módjai közül a további írásbeli perfelvétel elrendelése és perfelvételi tárgyalás kitűzése nélküli eljárást választotta, azonban a Pp. 197. § (1) bekezdésének c) pontja alapján nem tájékoztatta a feleket, hogy a perfelvételi tárgyalás mellőzése esetén, ha ezt bármelyikük 15 napon belül írásban kéri, akkor perfelvételi tárgyalást tart. Ezt az eljárási szabálysértést a fellebbezésben a fellebbező nem sérelmezte, illetve azt sem, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyításról való tájékoztatást nem a perfelvételi, hanem az érdemi tárgyaláson tette meg, amelyre a felperes nyilatkozata az volt, hogy nem kíván szakértői bizonyítást indítványozni.

Az ítélet tábla azonban a későbbiekben kifejtettek tekintetével nem látta indokoltnak a Pp. 381. §-a alapján az ítéletnek a mérlegelhető eljárási szabálysértés miatti hatályon kívül helyezését sem, így nem is tájékoztatta a feleket, hogy arra hivatkozhatnak, ugyanis az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére nem hatott ki.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla érdemben bírálta el a felperes fellebbezését, mert az ítélet hatályon kívül helyezésére az előzőekben kifejtettek alapján nem látott indokot.

Az ítélet anyagi jogi felülbírálatánál az ítélet tábla mindenekelőtt megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen minősítette a felek között létrejött szerződést nemzetközi közúti árufuvarozási szerződésnek és helyesen állapította meg, hogy arra elsődlegesen a CMR Egyezmény rendelkezéseit, az abban nem szabályozott kérdésekre pedig a Ptk.-nak a fuvarozási szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kellett alkalmazni.

A fuvarozási szerződés visszterhességére hivatkozással azonban az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperesnek a fuvardíjjal egyező „kiállási díj” iránti követelése azért megalapozatlan, mert arra a felperes csak a szerződés teljesítése esetén tarthatna igényt.

A felperes a követelése jogszabályi alapjaként - egyebek mellett - a Ptk. 6:262. §-ára, 6:271. §-ára és a 6:249. §-ának (2) bekezdésére hivatkozott, amely hivatkozásokból azt lehetett megállapítani, hogy a felperes a perben nem fuvardíj iránti követelést, hanem kártalanítási igényt kívánt érvényesíteni azzal, hogy a kártalanítás mértékét a szerződésben kikötött fuvardíjjal azonos összegben jelölte meg.

E követelése ténybeli alapjaként pedig arra hivatkozott, hogy az általa a szerződésben megjelölt időben és helyen kiállított járművet a feladó jogellenesen minősítette fuvarozásra alkalmatlannak, az alperes pedig erre hivatkozással jogellenesen „állt el a szerződéstől”.

A felperesnek ez a jogi érvelése azonban helytelen volt, mivel az általa felhívott jogszabályok a megrendelő általános (nem szerződésszegésen alapuló) elállási jogának gyakorlására vonatkoznak, nem pedig a másik fél szerződésszegése miatt gyakorolt ún. szankciós elállásra.

Az adott esetben tehát a felperes által előadott tények nem voltak összhangban az általa a követelése jogalapjaként megjelölt jogszabályhellyel, amely ellentmondást az elsőfokú bíróságnak a Pp. 237. §-ának (1) bekezdése szerinti anyagi pervezetés keretében kellett (volna) feloldania.

Az elsőfokú bíróság azonban az anyagi pervezetés körében a felperes számára semmilyen tájékoztatást nem adott.

Ezért az ítéletábra a Pp. 369. §-ának (3) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva egyrészt a Pp. 369. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alapján pótolta az elsőfokú bíróság eljárásának ezt a hiányát, másrészt a Pp. 369. §-a (4) bekezdésének a) pontjában foglaltaknak megfelelően lehetőséget biztosított a felperes számára az általa megjelölt jogszabályok és az azok alkalmazását megalapozó tényállításai közötti ellentmondás feloldására.

A felperes azonban az ítéletábra felhívására nem nyilatkozott, amelyre tekintettel a kereset megalapozottságáról az ítéletábrának is az elsőfokú eljárásban megjelölt jogszabályi hivatkozások és tényállítások alapján kellett döntenie.

Ennek eredményeként pedig az ítéletábra azt állapította meg, hogy a felperes keresete az általa érvényesített jogcímen (kártalanítás) nem megalapozott.

A felek egyező nyilatkozataiból ugyanis kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a feladó - akit az adott esetben az alperes közreműködőjének [Ptk. 6:129. § (1) bekezdés] kellett tekinteni - a felperes által kiállított jármű fuvarozásra való alkalmatlanságára (tehát a felperes szerződésszegésére) hivatkozással tagadta meg az áru felrakását. Erre tekintettel pedig a felperesnek a Ptk. 6:249. §-ának (2) bekezdésére alapított, kártalanítás iránti keresetét - a megjelölt jogcímen - nem lehetett megalapozott és jogszerű követelésnek tekinteni.

Annak következtében pedig, hogy a felperes kártalanítás jogcímen érvényesített keresetének megalapozatlansága a perben nem vitás adatok alapján megállapítható volt, a kereset elbírálása szempontjából annak már nem volt jelentősége, hogy a feladónak a gépjármű alkalmatlanságára vonatkozó - és az alperes által vitatott - állítása helytálló volt-e.

Ezzel összefüggésben azonban az ítéletábra szükségesnek tartja annak kiemelését, hogy a tengelytúlsúlyra vonatkozó objektív (dokumentált) adatok hiányában, kizárólag a feladónak az alpereshez írt levele alapján, a felperes által kiállított jármű fuvarozásra való alkalmatlanságát nem lehetett (volna) megalapozottan megállapítani, ahhoz szakértői igénybevétele lett volna indokolt.

Ezért az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a Pp. 237. §-ának (2) bekezdésében rögzített anyagi pervezetés keretében tájékoztatja az alperest arról, hogy ebben a körben a bizonyítás őt terheli, továbbá tájékoztatja a szakértői bizonyítás szükségességéről és a bizonyítás sikertelenségének következményeiről.

Az elsőfokú bíróság azonban az anyagi pervezetés körében az alperes számára sem adott semmilyen tájékoztatást.

Az elsőfokú bíróságnak ez a mulasztása azonban az adott esetben - a kereset egyéb okból megállapítható alaptalansága miatt - az érdemi döntésre nem hatott ki, annak helyességét nem befolyásolta.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján - az indokolásának a jelen határozatban foglaltak szerinti módosításával - helybenhagyta.

Az eredménytelen fellebbezést előterjesztő felperes a megfizetett fellebbezési eljárási illetékből és a jogi képviselője ügyvédi munkadíjából származó saját másodfokú perköltségét a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján maga köteles viselni.

A jogi képviselővel eljáró, a másodfokú eljárásban is pernyertes felperes pedig sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárás során felmerült költségeit a Pp. 81. §-ának (5) bekezdése szerint kötelezően alkalmazandó, „A perköltség felszámítására szolgáló költségjegyzékről” szóló 31/2017. (XII.27.) IM rendeletben meghatározott módon nem számította fel, a felszámítani elmulasztott költségeket pedig az ítélőtábla a Pp. 82. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján nem vehette figyelembe, annak viseléséről nem dönthetett.

Debrecen, 2019. május 28.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos s.k. előadó bíró,
Dr. Kovács Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -